

Cele lekcji – wymagania ogólne

- ◆ pogłębienie rozumienia prawdy wiary: „Dusza ludzka jest nieśmiertelna”;
- ◆ wyjaśnianie prawd eschatologicznych.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

Uczeń:

- ◆ odnosząc się do fragmentów Pisma Świętego, opisuje chrześcijańską koncepcję duszy;
- ◆ wyjaśnia pojęcie „nieśmiertelność duszy”;
- ◆ omawia rzeczy ostateczne człowieka;
- ◆ tłumaczy niezgodność wiary w reinkarnację z nauką Kościoła;
- ◆ definiuje pojęcia: „nieszczęście”, „psyche”, „eschatologia”, „paruzja”.

Wartości

- ◆ kształtowanie postawy troski i wdzięczności za dar życia doczesnego i wiecznego.

Propozycja realizacji

Wprowadzenie

Metoda – skojarzenia. Nauczyciel zapisuje na tablicy: „Horacy: *Non omnis moriar*”, a następnie prosi uczniów o podanie skojarzeń, jakie budzi ta sentencja. Nauczyciel zadaje pytania i zachęca uczniów do dyskusji:

1. Czy istnieje coś nieprzemijającego, co człowiek pozostawi po sobie po śmierci?
2. W jakim sensie twórcy pokroju Horacego, Michała Anioła czy Fryderyka Chopina osiągnęli nieśmiertelność?
3. Co różni nieśmiertelność duszy, o której naucza Kościół, od nieśmiertelności, jaka staje się udziałem wielkich twórców?

Podsumowanie: nauczyciel podkreśla kwestię niematerialności duszy i wpływających z tego faktu konsekwencji.

Rozwinięcie tematu

Metoda – alternatywne tytuły. Nauczyciel wręcza uczniom teksty z Biblii (załącznik 1) i prosi o nadanie fragmentom tytułów zaczynających się od słowa: „Dusza”.

Podsumowanie: propozycje tytułów warto zapisać na tablicy i skomentować.

Metoda – miniwykład. Jeśli uczniowie uczestniczą w lekcjach filozofii, prowadzący prosi o przywołanie myśli Platona, Arystotelesa, św. Augustyna i św. Tomasza na temat duszy (w innej sytuacji można streścić poglądy wymienionych filozofów). Nauczyciel przybliża nauczanie Kościoła na temat nieśmiertelności duszy. Warto, aby prowadzący podkreślił, że:

- tradycja biblijna na wyrażenie tajemnicy duszy używa różnych pojęć, tj.: *nefesz* – tchnienie, *psyche* – dusza, *pneuma* – duch;
- dusza w Biblii nie jest rozumiana jako przeciwieństwo ciała (wbrew dualizmowi Platona), lecz raczej to, co odróżnia człowieka żyjącego od umarłego;
- stworzona przez Boga dusza jest podstawą życia, czymś najbardziej wewnętrznym i najważniejszym, duchowym elementem obdarzonym świadomością i wolą, w taki sposób, że ludzkie „ja” trwa nawet po śmierci ciała;
- jedność ciała i duszy jest tak głęboka, że można uważać duszę za „formę” ciała – dzięki niej ciało utworzone z materii jest ciałem żywym i ludzkim.

Metoda – praca z podręcznikiem. Nauczyciel wyjaśnia termin „eschatologia”, po czym zapisuje na tablicy w przypadkowej kolejności słowa:

- sąd ostateczny,
- paruzja,
- śmierć,
- zmartwychwstanie ciała,
- reinkarnacja,
- sąd szczegółowy,
- niebo, czyściec, piekło.

Następnie prosi uczniów, aby na podstawie lektury podręcznika (s. 239, tekst zaczynający się od słów: „Śmierć jest kresem ludzkiego życia”) i wykorzystując zapisane słowa, ułożyli kolejność zdarzeń dziejących się po śmierci człowieka. Praca wykonywana jest w zeszycie. Po skończonej pracy nauczyciel, wspólnie z klasą, omawia ją, zwracając szczególną uwagę, że przekonanie o reinkarnacji (niewykorzystane słowo), obecne m.in. w buddyzmie czy hinduizmie, jest obce wierze Kościoła.

Zakończenie

Dusza duchowa:

- jest stworzona przez Boga i jest nieśmiertelna;
- jest niemożliwa do zdefiniowania na płaszczyźnie nauk przyrodniczych;

- nie ginie po oddzieleniu się od ciała w chwili śmierci;
- nie może być rozumiana jako przeciwieństwo ciała;
- w śmierci, będącej rozdzieleniem duszy i ciała, idzie na spotkanie z Bogiem i trwa w oczekiwaniu na ponowne zjednoczenie ze swoim ciałem, kiedy zmartwychwstanie przemieniona, przy powtórным przyjsciu Chrystusa (paruzja).

Notatka

Tekst Zakończenia.

Korelacja z edukacją szkolną

- ♦ filozofia – filozoficzne koncepcje człowieka;
- ♦ język polski – doskonalenie umiejętności rozumienia i interpretacji tekstu.

Inne możliwości realizacji

Metoda – niedokończone zdania. Nauczyciel zauważa, że człowiek w wielu swoich działaniach przyjmuje istnienie duszy, która jest nieśmiertelna, a następnie zachęca uczniów do znalezienia jak największej liczby zakończeń zdania:

„Jeśli przyjmujemy, że dusza ludzka jest nieśmiertelna, wówczas...”.

Zadanie może być wykonane w grupach. Zakończeniem tej części może być krótka dyskusja na temat owoców wiary w nieśmiertelność duszy. Warto, aby w tym miejscu pojawiły się wątki związane m.in. z modlitwą za przebywających w czyśćcu, obcowaniem świętych, niematerialnością duszy.

Metoda – ocena postawy. Nauczyciel czyta fragment artykułu (załącznik 2), następnie prosi uczniów o ocenę postawy badacza, a także wyrażenie opinii na temat „naukowości” dawnych badań nad duszą.